

interesserede i, der var slaaet i Grus af den Mand, som aldrig burde have været paa den Plads, han var sat paa. De følte det ikke blot som et økonomisk Tab, men ogsaa som et moralsk Tab. Det var for dem og blev for dem en Æressag at rejse det Hus, der var sunket i Grus. Det kan godt være, at der var nogen Beregning med i Spillet. Det skal jeg ikke benægte. Det kan godt være, at der var enkelte, flere maaske, som sagde som saa: Vi maa arbejde stærkt paa at faa denne Sag frem, thi med desto større Kraft ville vi da kunne stille Fordring om Hjælp fra Statens Side.

Jeg er ingenlunde blind for, at det betød noget, men i de Kredse, hvor jeg kom — og jeg kom i mange i den Tid —, var det andet det overvejende. Det var Følelsen af, at de maatte rejse sig af den Ulykke, der var overgaaet dem, for at redde deres egen Selvagtelse, der gjorde, at de kunde afholde det Møde i Grundtvigs Hus den 12. Oktober i Fjor, som sikkert maatte imponere alle udenforstaaende, som var til Stede. Der sad derude 7—800 Mænd, Tillidsmænd, Garanter, alle med Bevidstheden om, at de havde mistet, foruden hvad der ellers kunde være Tale om som Nedskrivning af deres mulige Indskud i Sparekassen, hver og en de 2,000 Kr., som de havde tegnet som Garantium. Men dog hørte man ikke nogen Røst rejse sig, for at man skulde se ad juridisk Vej at frigøre sig for den Forpligtelse, man havde paadraget sig. Det eneste, man talte om, var Muligheden for at genrejse Sparekassen. Alle andre Hensyn var sunkne ned i Baggrunden. Dette ene blev det alt overvejende, det gik igennem Talernes Ord og den Stemning, der var hos Forsamlingen. Og det, der fulgte efter, var — man kan se paa det, hvordan man vil — Garantitegningen. Det gik jo overordentlig let, i Løbet af godt 14 Dage, at faa tegnet ikke blot det, man ventede at faa, et Par Mill. Kr. eller tre, men det tredobbelte af, hvad man havde ventet, 6 Mill. Kr. Jeg ved nok, at man kan sige, at det ingen Sag er at skrive sit Navn paa et Papir og saa kalde det et Garantibevis. Men jeg vil erindre om, at ikke en eneste af de 8—900 Garanter, der nu skulle bøde med

hele deres Forpligtelse til Sparekassen, har skrevet under paa noget som helst Dokument. Det kan godt være, hvis det kom til at dreje sig derom, at der vilde være en eller anden og maaske mange, der kunde unddrage sig deres Forpligtelse ad juridisk Vej. Men jeg tror ikke, en eneste vil gøre det. Jeg tror, de betragte det som en Æressag at betale, hvad de have forpligtet sig til, og noget lignende mener jeg fuldt ud, at den Garanti betyder, som er bleven stillet senere. Jeg mener, at jeg har Ret, naar jeg i den Bevægelse ser noget stort, naar jeg i den Maade, hvorpaa man i sjællandske Landbokredse tog hele den Sag, saa noget, der ikke var almindeligt, noget, vi kunne være glade ved at se. Det er altid godt, naar en Ulykke virker saaledes, at den ansører til at rejse sig igen og genrejse det, som er slaaet i Stykker. Jeg vil minde om, ikke fordi jeg her just vil drage en Parallel, et Ord, som man vistnok med Rette lægger en af vore store Landsmænd, en Mand, hvis Navn ikke vil glemmes i lange Tider, Hedemanden Dalgas, i Munden. Han sagde efter Krigen i 1864: „Hvad udadtil tabes, skal indadtil vindes.“ Han satte jo et Arbejde ind derpaa, og Tiden viste, at han havde Ret. Siden saa ogsaa det danske Folk paa den Sag paa samme Maade. Det var selvfølgelig en større Ulykke, en Nationalulykke, som ramte langt haardere end det, der nu her er sket, selv om vi lægge alt sammen, for saa vidt kan der ingen Sammenligning være. Men der er dog en Sammenligning i Maaden, hvorpaa man har taget denne Sag, og den Maade, hvorpaa man tog Ulykken i 1864 — Dalgas var jo ikke den eneste, men der var mange her i Landet, som forstod at omsætte Ulykken og dens Følger i Energi. Vi have oplevet en Tid siden da, hvor man er gaaet frem her i Landet efter en Maalestok, som sjældent har kunnet anvendes paa Fremgangen i det danske Folk. Der er noget af det samme i den Maade, hvorpaa man har taget den Sag. Derfor kom den til paa de Folk, som se med forstaaende Øjne paa den, at virke saaledes, at vi kunne være glade ved det, fordi vi se, at man i det danske Folk sætter noget ind paa at hævde sig efter et Slag, sætter no-